

mano præstitutis, quibus domiciliorum jura constituuntur. Episcopum beneficii dicimus eum, qui clericum certum beneficium contulit, & beneficii ejusdem causa certæ Ecclesiæ in sua diœcesi constitutæ adscripsit. His generaliter positis, dico receptum esse, ut ritè facta habeatur ordinatio ab Episcopo, sive agatur de eo, qui Diœcesanus sit ratione originis, sive ratione domicilii, sive ratione beneficii, cap. 1. 2. & 3. de tempor. ordinat. in 6., juncto cap. 2. & 3. sess. 14. de reform., & cap. 8., ac 9. sess. 23. de ref. in Concilio Tridentino.

Itaque in primis ab Episcopo originis quis ritè ordinatur, sive origo propriè spectetur pro loco nativitatis, sive impropriè pro loco suscepti Baptismatis, uti modò tradebam. Utilis in hanc rem est, & maximè notanda superius facta observatio, qua traditum est, Baptismi potius Episcopum, quam loci nativitatis olim fuisse legitimum ordinationis administrum; neque aliter Episcopum loci nativitatis cœpisse esse legitimum, quam usu recepto, ex eo quod ut plurimum unusquisque hodie baptizetur in eo loco, in quo natus est. Inde enim in primis concludere possumus, nullam habendam esse rationem paternæ originis, sive nativitatis, quidquid jure Romano tradi videatur in leg. 6. §. 1. ff. ad municip., & in leg. 3. cod. de municipibus, & originariis, cum jus Romanum in hac re diversis omninò principiis innitatur. Reverà ideo, ut diximus, nativitatis Episcopus proprius dici potest ex eo, quod ut plurimum ibi quis baptizatur, ubi natus est; quasi locus nativitatis, & locus Baptismi æquè subjiciat quemquam Diœcesano; atque ut Episcopus nativitatis legitimus ordinationis minister diceretur, opus fuit in primis hac fictione, deinde constitutione eam fictionem confirmante, dicto cap. 3. de tempor. ordin. in 6. Nimis autem latè hæc extenderentur, si paternæ nativitatis locus etiam attendi posset ad designandum locum originis, quando

neque eadem ratio subest, & lege scripta destituimur. Inde etiam mihi non inverosimile videtur, quidquid Pragmatici dicant, eum, qui ex accidenti certo in loco natus est, & ibidem baptizatus, ab eo ritè ordinari in cujus diœcesi & natus est, & baptizatus, non autem ab eo Episcopo, in cujus diœcesi Pater domicilium habet, propterea quod, suscepto Baptismate, infans agnoscit Diœcesanum, in cujus diœcesi baptizatus est, veluti Episcopum suum, seseque eidem subjicit, excluso Episcopo paterni domicilii, quem neque nativitas, neque Baptismus proprium fecit. Aliud sanè esset, si quis ex accidenti, putà in transitu matris, certo in loco nasceretur, & in loco domicilii paterni baptizaretur; tunc enim Episcopus Baptismi tanquam Ordinarius haberetur, excluso Episcopo nativitatis; quoniam, ut diximus, recens est disciplina, qua Episcopo nativitatis ea concessa fuit jurisdic-tio, & fictione quadam inducta; nec propterea eò erit facilè extendenda, ut locum habeat etiam, ubi ex accidenti nativitas accidit.

Secundò ubi de Episcopo domicilii quæritur, nulla unquam dubitatio fuit, quin iste ritè clericos in sua diœcesi domicilium habentes valeat ordinare. Si facta veterum quærimus, plurima sunt, atque inter cœtera scimus, Hieronymum, dum Antiochiæ habitaret, ordinatum fuisse à Paulino Episcopo Antiocheno, & Paulinum Nolanum degentem in Hispania à Lampio Barcinonensi. Si canones investigamus, ex antiquissimis demonstro canones 8. & 9. Concilii Arausicani I., & ex recentibus capitulum 3. de tempor. ordin. in 6. Cum verò identidem fraus juri facta fuerit, & nonnulli prætexerent domicilia, ut priorum Episcoporum jurisdictionem evaderent, atque ab alienis ordinari curarent, nemò non videt, in his speciebus perpetràm omnia gestum iri. Sacri canones inter cœtera nonnihil cavendum voluerunt in ea specie, qua quis familiaris

extranei Episcopi fieret, id est in familiam extranei Episcopi referretur: nimirum ad evitandas fraudes, quæ eo prætextu admitti possent, statuerunt primò, ut, si ageretur de Episcopis titularibus, qui nimirum nullam diœcesim habent, in qua consistent, ii neminem prætextu suæ familiaritatis ordinare valeant, etiam si in aliquo loco sedem posuerint, & Pontificalia exercent de consensu Diœcesani, Concilio Tridentino sess. 14. de ref. cap. 2.; deinde, ut, si agatur de aliis Episcopis & titulum, & liberam diœcesim habentibus, non aliter possint eos ordinare suos familiares aliàs minimè subditos, nisi isti per triennium secum fuerint commorati, & beneficium, quacumque fraude cessante, statim re ipsa conferant, Concilio Tridentino sess. 23. de ref. cap. 9. Et quidem hæc generaliter vera sunt, & sine ullo discrimine recipienda, ubi aliquis Episcopus alienum Diœcesanum necdum in clero adscriptum Ordinibus Ecclesiasticis initiare & clero primùm adscribere vellet; ubi autem de clerico agatur jam ab uno Episcopo ordinato, rigidior adhuc recipienda est disciplina, uti liquebit ex mox dicendis.

Tertiò, quod spectat ad Episcopum beneficii, ponendum est generale principium jactum jam à vetustissimis Ecclesiæ sæculis, quo fit, ut clericus semel ordinatus, quocumque in gradu, & certæ Ecclesiæ semel ab Episcopo adscriptus, ab alio Episcopo advocari non possit ad aliam Ecclesiam, invito, aut ignorante primo ordinante, can. 6. dist. 71., can. 1. caus. 9. quæst. 2. Eam ob rem ita sanxit Concilium Arausicanum I. in can. 8. *Si quis alibi consistentem clericum ordinandum putaverit, prius definiat, an cum ipso habitet, nec eum sine consultatione ejus Episcopi, cum quo ante habitavit, ordinare præsumat, quia non sine causa diu ab alio non ordinatus permansit.* Similia constituta fuerunt in can. 16. Concilii Nicæni, in can. 15. Concilii Sardicensis, in can. 6. Concilii Taurinensis, in can. 5.

Concilii Carthaginensis I., in can. 21. Concilii Carthaginensis III., apud Innocentium I. in Epist. ad Victricium cap. 7., & apud Honorium III. in cap. ult. de cleric. peregrinis. Si enim Episcopus quemquam Diœcesanum suum velut Ecclesiæ utilem ordinavit perenne officium præstitutum, injuria ordinatori fiebat, si vel extraneus Episcopus in suam Ecclesiam ad majores Ordines promovendum sine consensu primi ordinatoris clericum transferret, vel clericus idem spontè in aliam Ecclesiam ordinandus transiret, can. 3. dist. 72. Si enim monachi semel sub Abbatis obedientia constituti sine Abbatis conscientia non potuerunt ab Episcopo ordinari, can. 5. vers. *nullus* caus. 18. quæst. 2., potiore ratione sine conscientia ordinatoris Episcopi non poterant ordinari clerici ab extraneo. Exceptio tantùm erat respectu eorum clericorum, qui injuria temporum dirutis fortè Ecclesiis, quibus adscripti erant, in eisdem Ecclesiis amplius ministrare non poterant, proindeque facilè in alias Ecclesias transibant, ab extraneis Episcopis ordinandi, can. 4. & 5. dist. 71. En, quid significaret apud veteres, quod dicebatur, ritè quem clericum ordinari ab Episcopo beneficii, quod & confirmavit Bonifacius VIII. in dicto cap. 3. de tempor. ordinat. in 6. Videlicet, si quis etiam ordinatus in una Ecclesia dimissoriis acceptis litteris ab Episcopo suo transisset in aliam Ecclesiam eidem Ecclesiæ ministraturus, quod ministerium idem erat, ac beneficium, idem clericus sine alia petita venia poterat ab Episcopo, ad quem transisset, ordinari. Atque hæc integra permanserunt, donec clerici arctissimis residentia regulis tenebantur. Postquam verò media Ecclesiæ ætate clerici cœperunt huc illuc migrare, aliquando etiam sine titulo ordinari, sese recipere consueverunt in familias extraneorum Episcoporum ignorante Episcopo proprio; tùm verò qui eos receperant, Episcopi ex benevolentia, vel probata vitæ consuetudine ad ultè-

riores ordines promovebant suis Ecclesiis adscribentes, quasi proprius Episcopus à se abdicasse omnem potestatem visus esset, qui diu sine querela passus foret, clericum suum apud extraneum permanere. Modum his adjecit Tridentinum Concilium in dicto cap. 9. sess. 23. de reform., ubi cautum est, ne Episcopus ordinet familiarem suum non subditum, nisi per triennium secum fuerit commoratus, & beneficium illi conferat statim, reipsa, & quacumque fraude cessante. Ex his duo sequuntur consuetudina. Primum est, in concursu omnium Episcoporum, potiore esse Episcopi beneficia rationem; statim ac enim quis beneficium in certa Ecclesia obtinuit, in qua debet necessariò, & ex officio ministrare, ab alio Episcopo etiam originis, vel domicilii ordinari non poterit, quasi Episcopus beneficium ceteros Episcopos vel originis, vel domicilii ordinando prævenerit. Alterum est, summo jure inspecto, Episcopum beneficium illum appellari, qui beneficium quodcumque contulerit, etiam simplex; propterea quod etiam in hoc beneficiorum genere summo jure clericus residentiae lege tenetur, quemadmodum in tractatione de beneficiis Ecclesiasticis ostendam. Dixi summo jure; nam cum hodie, qui beneficium simplex obtinent, poenis legitimis adversus non residentes constitutis non teneantur, propterea que putent, qui ea possident, se esse à residentia immunes, cavendum est, ne, si quis hæc beneficia obtinens curet ab Episcopo beneficium ordinari, fraudem adversus Diocesanum suum admittat. Eam ob rem distinguendum censeo inter eum casum, quo clericus paratus sit ad residendum poenè Ecclesiam beneficium; tum verò generali regulæ adhaerendum, & clericus ritè ab Episcopo beneficium ordinabitur; & eum casum, quo clericus beneficium simplex impetret, ab Ecclesia beneficium abfuturus, & alia in diocesi commoraturus; tum verò Episcopus beneficium non ritè eundem clericum ordina-

bit, ne ob fraudem, & dolum Episcopales in clericos diocesanos jurisdictiones turbentur atque evertantur. Potiore ratione censendum est, non posse clericum ordinari titulo patrimonii ab eo Episcopo, in cujus diocesi sita sunt patrimonii bona, nisi quo in casu Ecclesiae ejusdem loci clericus adscribatur, ibidemque sit commoraturus, & in eadem Ecclesia ministraturus.

Hæc observanda censui, sive in conspectu veterum canonum, sive etiam in conspectu decretorum Tridentini Concilii. Cæterum hodie eadem disciplina certum modum accepit ex constitutione *Speculatores* Innocentii XII. pridie nonas Novembris anni 1694. Statuit Innocentius in primis, nulli Episcopo, seu cujusvis loci Ordinario licere, exterum quempiam, sive non subditum ratione originis aut domicilii, ad clericalem tonsuram promovere, cujusvis Ecclesiastici beneficium ei statim, ac tonsura insignitus fuerit, conferendi, ad quod etiam à Patronis jam præsentatus fuerat, prætextu. Deinde adjecit, clericum, qui jam legitime à proprio Episcopo ad clericalem tonsuram, seu etiam ad minores ordines promotus fuerit, non posse ab alio Episcopo ratione ac titulo cujuscumque beneficium in illius diocesi obtenti ad ultiores ordines promoveri, nisi ante eorundem susceptionem testimoniales litteras proprii Episcopi, tam originis, quam domicilii super suis natalibus, ætate, moribus, & vita sibi concedi obtinuerit, easque Episcopo, ordinanti in actis illius curiæ conservandas exhibuerit. Insuper declaravit, licet clericus ratione cujusvis beneficium in aliena diocesi obtenti subijci dicatur jurisdictioni illius Episcopi, in cujus diocesi beneficium situm est, eam esse servandam regulam, ut nemo ejusmodi subjectionem ad effectum suscipiendi ordines acquirere censeatur, nisi prædictum beneficium ad congruam vitam sustentationem juxta taxam synodalem, sive hæc deficiente, juxta morem regionis pro-

promovendis ad sacros Ordines, detractis oneribus, per se sufficiat illudque ab ordinando pacificè possideatur, sublata quacumque facultate, quod deest, supplendi; atque Episcopum sic ordinantem tam de prædictis testimonialibus litteris, quam de redditu beneficium expressam in consuetis collatorum ordinum testimoniis mentionem facere debere. At enim subditum ratione originis tantum illum esse decrevit, qui naturaliter ortus sit in ea diocesi, in qua ad Ordines promoveri desiderat, dummodò tamen ibi natus non fuerit ex accidenti, nimirum occasione itineris, officii, legationis, mercaturæ, vel cujuslibet alterius temporalis moræ ejus Patris in illo loco, ita ut non fortuita nativitas, sed vera tantum, & naturalis Patris origo sit attendenda; nisi Pater verè domicilium, & de jure ibi contraxerit, quo in casu non origo Patris, sed domicilium attendatur. Subditum ratione domicilii, ad effectum suscipiendi ordines, eum esse definivit, qui licet alibi natus fuerit, illud tamen adeo stabiliter constituerit in aliquo loco, ut per decennium saltem in eo habitando, vel majorem rerum ac bonorum suorum partem post instructas ædes in eum locum transferendo, ibique insuper per aliquod considerabile tempus commorando, satis superque suum perpetuò ibidem permanendi animum demonstraverit; & nihilominus ulterius utroque casu, se verè animum hujusmodi habere jurejurando affirmet. Ad hæc cavet, ut nullus Episcopus alienæ dioceseos subditum familiarem suum, ne ad primam quidem tonsuram promovere præsumat, absque ejus proprii, originis scilicet, seu domicilii Prælati testimonialibus litteris, & nisi juxta Tridentinum decretum cap. 9. sess. 23. de Ref. familiarem per integrum triennium in suo actuali servitio secum retinuerit, ac suis sumptibus aluerit, & beneficium ad vitam sustentandam sufficiens statim, hoc est, saltem intra terminum unius mensis à die factæ ordinationis, reipsa

Tom. I.

illi conferat. Nemo hinc non intelligit, Innocentium XII. voluisse prospicere, ac mederi variis abusibus identidem in hac parte emergentibus, unde fiebat, ut quidam clerici non nisi dolo ac fraude ordinationes non tam susciperent, quam surripere viderentur.

Pœna ordinantium, & ordinatorum adversus hujusmodi regulas olim ita sanciebatur, ut diceretur irrita ordinatio, can. 1. & 3. dist. 71., Concilio Taurinensi can. 2., quod ita intelligebatur, ut clericus ita ordinatus suspensus ab officio & ab ordine esset, donec ad suum Episcopum reverteretur, simili etiam pœna affecto ordinatore, can. 4. dist. 71. reversis autem clericis in arbitrio erat Diocesanorum indulgere, ut in suscepto ordine ministrarent, cap. ult. de cleric. peregrin. Clemens IV. specialem edidit constitutionem adversus Episcopos Italiæ, qui ultramontanum clericum ordinarent, nisi à Pontifice Maximo specialem licentiam habuissent, vel ab Episcopo, de cujus diocesi clericus idem traxit originem, vel in cujus diocesi beneficiarius existit, per ejus patentes litteras causam rationabilem continentes, quare ipsum nolit, aut nequeat ordinare. Eos verò, quos contra præmissa contigerit ordinari, manere voluit absque spe dispensationis super hoc à Sede Apostolica, obtinendæ suspensos, ac ordines poenitentia condigna puniri; inhibens suis Poenitentiaris, ne absque sua licentia speciali cum talibus ordinatis dispensent, vel suas eis tradant litteras, per quas cum ipsis debeat dispensari, cap. 1. de tempor. ordinat. in 6. Generaliter Gregorius X. statuit, clericos ab Episcopis non suis ordinatos poenis veterum canonum obstringi, in ordines verò poenam indixit, qua per annum sint ab ordinum collatione suspensi, data interim facultate clericis in diocesi constitutis adeundi vicinos alios Episcopos, à quibus liberè, dummodò canonicum nullum obsit impedimentum, valeant ordinari, cap. 2.

R

de

de tempor. ordin. in 6. Istæ constitutiones de ordinibus conceptæ erant, nihil autem expressè edixerant contra Episcopum, qui alienum subditum prima tonsura initiaret; quamobrem Bonifacius VIII. mentem veterum canonum secutus voluit, Episcopum prima tonsura iniciantem per annum à collatione dumtaxat clericalis tonsuræ esse suspensum, cap. ult. eod. tit. in 6. Pœnæ eadem renovatæ fuerunt in Concilio Tridentino sess. 14. de Ref. cap. 2 & sess. 23. de Ref. cap. 8. Præter hæc Pius II. in sua Bulla 2. adjecit, ut ita ordinati non solum ipso jure suspensi, sed etiam incurrant irregularitatem, imò & possint beneficiis, quæ possident, spoliari, si nihilominus ordinum non ritè susceptorum munera obiverint. Addidit Sixtus V. in sua Bulla, quæ incipit *Sanctum, & salutare*, ejus suspensionis absolutionem Sedi Apostolicæ reservari. Verùm Clemens VIII. hujus constitutionis severitatem temperavit in sua Bulla, quæ incipit *Romanum Pontificem decet*, omnia revocans ad sanctiones Tridentinas. Denique Innocentius XII. in dicta constitutione *Speculatores* sanxit, ut si statuta negligerentur, ordinans quidem à collatione ordinum per annum, ordinatus verò à susceptorum ordinum executione, quandiu proprio Ordinario videbitur expedire, eo ipso suspensus sit; aliisque gravioribus pœnis pro modo culpæ Romani Pontificis arbitrio infligendis uterque subjaceat.

Nondum ab hoc argumento discedo, cum adhuc ad istam rem interpretandus supersit canon 10. caus. 9. quæstion 2., utpotè qui solet apud viros etiam eximios gravissimam facessere difficultatem. Monumentum istud eò præcipuè spectat, ut quandoquæ patienter indulgeatur Episcopis ultra suam diœcesim potestatem extendentibus. Id enim in primis suadet Urbanus II. Lugdunensi Aristiti; deinde exemplum profert S. Episcopi Epiphani, qui non injuria in diœcesi S. Joannis Chrisostomi quosdam Cle-

ricos ordinavisse ferebatur. Ex hoc potissimum canone non defuerunt, qui scriberent, divisionem diœcesion inter Episcopos factam nihil obesse, quominus in certis causarum, temporum, locorumque adjunctis Episcopi iidem in aliena diœcesi, ignorante aut invito Ordinario, aliquid agere possint, quum nimirum gravis Ecclesiarum utilitas id exposcat. Ita Vanespen in parte 1. juris ecclesiast. univ. tit. 16. cap. 3. Hæc opinio mihi placere non potest: siquidem quoties ecclesiastica utilitas postulare videatur, ut aut Ordinarii excessus cohibeatur, aut suppleatur defectus, jam parata est saluberrima providentia, qua Ordinariis superiores Ecclesiarum commodis consulant; & tantum consensu finitimis Episcopis concedi poterit, ut debeant aut negligentis, aut excedentis Superiorem certiore facere, non ut ipsi jurisdictionem suam ultra positos fines extendant: secus ruere facile posset tantis vigiliis, elaborata administrationum divisio, quod nonnulli ex Episcopis ejusmodi causas pratexerent ad latius explicandam auctoritatem; neque extraordinariis remediis locus aperiri debet, ubi suppetunt ordinaria. Itaque si ad laudatum canonem 10. disputatio exigatur, dixerò in primis, singularem fuisse causam propositam Urbano II., quæque nihil habet cum proposita quæstione commune. Quamquam enim ex rescripto ipso, quale apud Ivonem refertur integrum in parte 6. Decreti cap. 412., perspicuè non constet, quò pertineret scopus Urbani, ex adjunctis tamen & temporum, & locorum, & personarum nonnihil colligere possumus. In primis scimus, circa annum 1079. in Gallicanis Provinciis constitutum fuisse Pontificia auctoritate Lugdunensem Primatum, & Episcopum Lugdunensem vices Apostolicas gessisse in Ecclesias Rothomagensem, Turonensem, ac Senonensem. Item scimus, eadem ætate in varias Provincias, atque etiam in Gallias, missos fuisse extra ordinem Apos-

to-

tolicæ Sedis Legatos, qualis fuit inter cæteros in Gallia Amatus Oloronensis Episcopus, in Hispania Geraldus Episcopus Ostiensis, in Germania Bonifacius. Verosimile autem est, Episcopos istos Legatos ordinationes in Lugdunensi Parochia celebravisse, non vi sui Episcopatus, sed vi extraordinariæ legationis suæ. Quod si nomine Lugdunensis Parochiæ intelligamus Provinciam Lugdunensi Primatui subjectam, verosimile est, Hugonem Lugdunensem conquestum fuisse, quòd se irrequisito Legati iidem extra ordinem missi Clericos ordinarent in Suffraganeorum utur consentientium diœcesibus, quasi Legati illi recenti sui Vicariatus Apostolici dignitati quidquam detrahere viderentur. Aliam adjicere possum singularem causam. Nimirum cœperunt tunc temporis Monasteria quædam exemptionum privilegia producere, quibus episcopalem jurisdictionem evaderent; quamobrem quoties ordinari Clericos in Monasteriis hujusmodi decebat, Monachi ordinationes non à diœcesano, sed ab extraneo Episcopo postulabant, veriti, ne si diœcesanum adivissent causa ordinationis, renunciasset tacite suo privilegio viderentur. Id manifestè, liquet ex Concilio apud urbem Ansam celebrato in diœcesi Lugdunensi anni 1025. Conquestus fuit in eo Concilio coram Burchardo Lugdunensi Archiepiscopo Gauslenus Episcopus Maticensis de Burchardo Archiepiscopo Viennensi, quòd sine suo adsensu ordinationes Monachorum fecisset in sua diœcesi, in Cœnobio Cluniacensi. Cùm autem præsens esset Odilo Cluniacensis Abbas, privilegia exemptionis opposuit, quibus liquebat, potuisse Monachos Cluniacenses quemcumque Episcopum accire causa sacrarum ordinationum; licet tamen deinde res Synodali judicio eò deveniret ut Burchardus veniam peteret, & Gausleno satisfaceret. Igitur suspicari possumus, Hugonem Lugdunensem simili de causa conquestum fuisse apud Urbanum; ipsum autem

Urbanum, qui auctor monasticorum quorundam privilegiorum esse poterat, aut saltem intellexerat, propositas exemptiones fuisse, velut obtentas ab Apostolica Sede, voluisse illos Episcopos, quoad fieri posset, excusare, qui privilegii fidentes ad ordinationes in aliena diœcesi celebrandas accesserant. Quod spectat Epiphani exemplum, qui ordinavisse indicto canone dicitur in diœcesi Joannis Chrisostomi, agnoscendum est error facti; nam non in diœcesi Joannis Chrisostomi, sed in diœcesi Joannis Hierosolymitani fertur Epiphanius ordinavisse; error quidem excusatione dignus: quippe cùm tempore Epiphani Salaminæ in Cypro Episcopi Episcopus Constantinopoleos esset Joannes Crisostomus, Hierosolymitanum verò Episcopatum gereret Joannes II. facile erat decipi, ita ut pro Joanne Hierosolimitano Joannes Constantinopolitanus, sive Chrisostomus diceretur. Laudo Auctorem Hieronymum Epiphani ipsi contemporaneum, tùm in epistola ad Pammachium adversus errores Joannis Hierosolymitani, tùm in epistola ad Theophilum adversus eundem Joannem. Laudo præterea Epiphanius ipsum in epistola ad Joannem Hierosolymitanum, ex quibus monumentis hæc facti series colligitur. Joannes Hierosolymitanus Origenis erroribus obvolvebatur. Prope ejus Provinciam in loco eremo ab hominum consortio dissito Monachi quidam morabantur sacri alicujus administri officio destituti, nemine ex ipsis patiente, pro ea, qua unusquisque de se demissè sentiebat, animi humilitate, se sacris ordinibus initiari. Epiphanius ut monasterii illius, & Monachorum utilitati consuleret, arbitratus, se alienam provinciam minimè ingredi, ibidem invitum quendam Monachum Diaconum primum, deinde Sacerdotem ordinavit. Cæterum Monasterium illud tantum erat Hierosolymitanæ diœcesi conterminum, non intra Diœcesim constitutum, nimirum in Eleuteropolitano territorio, ut scribit

R 2

Hie-

Hieronymus in dicta epistola ad Theophilum. Hinc Joannes Hierosolymitanus, qui probè noverat, Epiphanium Origenis doctrinam, quam ipse excolebat, detestari, cœpit ea oblata occasione eundem Episcopum tanquam alienæ diœceseos invasorem, aut turbatorem prædicare, ut sic facilius, & veluti digressus, Epiphanium premeret, unumque ex præcipuis Origenis hostibus deterreret, atque in eum, si fieri posset, multorum odia concitaret. Id ubi novit Epiphanius, statim epistolam ad Joannem scripsit, candidè facti seriem enarrans, de jure edocens, uno verbo certiore reddens de re legitimè gesta, imò exinde occasionem sumens acrius erga ipsum

CAPUT III.

De auctoritate Episcoporum in Ecclesias.

Huc referendus est titulus 39. lib. 3.

Ecclésiæ nomen propriè quidem significat aut generaliter fidelium omnium cœtum, in una fidei, & Sacramentorum communione consistentium sub legitimis Pastoribus; aut specialiter cœtum Clericorum, quasi præcipuam, seu nobiliorè gregis Domini partem, imò eam, quæ in grege universo regendo Pastores adjuvat; minus propriè tamen significat sacras ædes, aliquando etiam religiosas, quarum respectu bona quædam, & jura esse dicuntur Ecclesiarum, vel ad cultum sacrarum earundem ædium, vel ad alimenta administrorum, vel ad pios usus destinata. Quocumque modo Ecclesia dicatur, certum est, pœnès Episcopos esse ordinariam in eam auctoritatem, curam, jurisdictionem, cujus respectu vulgata est traditio, divino jure ad residendum in diœcesi Episcopos obligari, can. 11. caus. 8. quæst. 1., cap. 1. & 9. de cleric. non resid. Concilio Tridentino sess. 6. cap. 1., & sess. 23. cap. 1. de Reform. Hinc nulla

tanquam Origenianæ doctrinæ adhaerentem dissere: qua in re duplex fuit Epiphanio propositum: primum, ut traderet, non in aliena diœcesi se clericum ordinavisse; quasi conveniret in eo, quod nemo Episcopus debeat in ordinationibus fines suos excedere, & tantum disputaret, an ipse excessisse dicendus esset; dum in Eleuteropolitano territorio clericum ordinaverat; alterum, ut traderet, servandam esse inter Episcopos unitatem, potissimum verò, ne in sana doctrina quidquam iidem discrepent, & ne privatarum contentionum causa prætexant de violatis diœcesion finibus excusationes.

Basilica, aut Ecclesia, aut officium, seu beneficium erigi potest sine Episcopi auctoritate, can. 9. de consecr. dist. 1., cap. 8. de excess. Prælat. & semel erectæ Ecclesiæ officia, ac beneficia sub ejusdem rigimine consistunt, can. 10. & 11. caus. 16. quæst. 7., & bona, & jura Ecclesiarum, beneficiorumve, utut administrorum minorum curæ commissa, ab Episcopo tamen plurimum pendent, can. 23. & 24. caus. 12. quæst. 1. Non diu moror in hac parte Episcopalis sollicitudinis explicanda; etenim de ea commodiùs, & latiùs agendum mihi erit in tractatione de Beneficiis Ecclesiasticis. Potius nonnulla dicenda sunt de regimine generali, quod Episcopis competit in iis, quæ pertinent ad hoc, ut fidelis populus in fide erudiat, vel confirmetur, morum doctrinam servet & sequatur, atque à disciplina minimè recedat; item ad hoc, ut Clerus universus suis muneribus satisfaciatur.

Itaque ad officium Episcoporum primum

mum pertinet, ut ipsi divinum Evangelium prædicent per se, quoad fieri possit, nisi legitimè impediatur, quo casu teneantur viris dictis maturo consilio selectis id munus demandare, can. 6. dist. 88., cap. 15. de offic. jud. ordin., Concilio Tridentino sess. 5. de Ref. cap. 2. Et quidem in singulis Parochiis Parochos ipsos adjuutores habent ordinarios; extra ordinem autem alios vel ipsi designant, vel ab aliis elègi sinunt, qui id honoris mereantur propter certas assignatas contionatoribus eligendis præstationes, ab Episcopis tamen ipsis quocumque causa probandos; exemplo juris patronatus in beneficiis acquisiti, vi cujus Patronus Clericum præsentat ab Episcopo probandum, atque instituendum, Concilio Tridentino sess. 24. de Ref. cap. 4. Præterea ad Episcoporum munus pertinet orare pro populo sibi commisso, dicto can. 6. dist. 88., quod vel ex ipsis Apostolorum institutionibus manifestè liquet, utpotè qui ministerium mensurarum ordinatis Diaconis concesserunt, ut ipsi orationi, & ministerio verbi instantes essent, Actorum cap. 6. Adde epistolam Pauli ad Colossenses cap. 1. vers. 9. Idque est, quod dici solet, solemnem populi benedictionem ad Episcopum pertinere, seu in populum bona à Deo precari, Clement. 2. de privilegiis; cumque præcipua Christianæ Religionis oratio apud Deum sit oblatio Sacrificii, non est dubitandum, quin Episcopi, quam frequentissimè possunt, offerre pro populo debeant; ad eum enim potissimum finem respicit Episcopale illud privilegium, de quo in cap. ult. de privileg. in 6., ut altare viaticum habere ubicumque, & quocumque etiam interdicti tempore possint, quo commodiùs tanto muneri satisfaciatur. Sacramentorum quoque collatio, divinorum officiorum celebratio, & ritus, morum correctio, & reformatio Episcopali curæ committuntur, cap. 1. & passim de offic. jud. ordin., sive hæc omnia fiant editis constitutionibus in tota diœcesi obser-

vandis, sive singularibus mandatis pro opportunitate factis, sive extra Synodos, sive in Synodis, uti superiùs dictum est.

Operosa, uti videtur, est tanta Ecclesiarum sollicitudo, quæ cum per unum Episcopum impleri undecumque non possit, necessarium semper fuit, ut seligerentur administri Episcoporum adjuutores, quales sunt Canonici seu Cathedralis, seu Collegiatarum Ecclesiarum, item Parochi, universi etiam Clerici, pro modo singulorum, sive ordinem spectes, sive potestatem qualitati beneficiorum accommodatam. Cœterum & in hac sacre Hierarchiæ sub Episcopo constitutæ distributione summa semper potestas, sicut & summum Sacerdotium pœnès Episcopos remansit, quorum vigilantia committitur, ut investigent, an per adjuutores illos cuncta Ecclesiastica munera impleantur. Hinc verò orta obligatio, qua Episcopus ad visitandas universas diœceseos Ecclesias teneatur, can. 4. caus. 10. quæst. 1., Concilio Tridentino sess. 24. de Ref. cap. 3., quod officium Antistites vel per se, vel per suos delegatos, ut plurimum Archidiaconos, singulis annis obibant olim, quando singulis annis diœcesana Synodus habebatur, ut in Synodo consulerent necessitatibus, vel utilitatibus Ecclesiarum, quibus consulendum visitando intellexerant, cap. 16. de Offic. jud. ordin., eamque ipsam ob rem cum in Tridentino Concilio sess. 24. de Reform. cap. 2. definiendum fuisset, ut vetus disciplina de celebrandis quotannis diœcesanis Synodis renovaretur, renovanda quoque fuit disciplina de annua visitatione, sess. 7. cap. 8. de Reform. Sed quemadmodum ante Concilium Tridentinum cum disciplina annuarum Synodorum negligi cœpit, ab annua quoque visitatione cessatum est, ita & post Tridentinum Concilium cum non semper, & ubique commodum fuerit annuam diœcesanam Synodum celebrare, neque annuæ visitationi satisfactum est, præsertim ubi amplæ diœceses essent; neque enim id visum est repugnare men-